

IPC Barneveld heeft eerste competentie cursus afgesloten

Hoogleraar Kessels verleidt tot kennisproductiviteit

De Twentse hoogleraar Joseph Kessels: "Hoe ontwikkelen we de kennis die we nodig hebben?"

Het IPC in Barneveld heeft een eerste cursus afgesloten over competentieontwikkeling in een bedrijf. Een nieuwe aanpak die voortkomt uit allerlei veranderingen rond opleiden en leren. Op woensdagmiddag 7 maart schetst de Twentse hoogleraar Kessels de context en probeert het IPC mensen te interesseren voor competentie cursussen.

Joseph Kessels, hoogleraar human resources development bij Toegepaste Onderwijskunde van de Universiteit Twente, toont de zaal een tomaat. "Genetisch gemodificeerd, ik heb hem al acht maanden", verzekert hij. Geloof het of niet. Hij laat ook een rapport zien over de productie van dergelijke tomaten. "Kan ik nu met dit rapport deze tomaat namaken", vraagt hij de zaal. "Nee, je moet bijvoorbeeld wel DNA kunnen schieten. Het rapport krijgt pas betekenis in handen van de persoon die over die bekwaamheid beschikt." Hoe ontwikkelen we dan de kennis die we nodig hebben, is zijn vraag. Kun je kennis zien als een product? En is kennis misschien te beschouwen als een bekwaamheid of competentie?

Wat ook het antwoord op die vragen is, commercieel denken is een competentie die de ipc's moeten ontwikkelen, de vaardigheid om potentiële klanten over de streep te krijgen. Arjan de Bruin, manager onderwijs en innovatie van de ipc-vestiging in Barneveld, doet op 7 maart tijdens een bijeenkomst over competentiegericht leren een poging. In de zaal zitten ongeveer zestig mensen, waarvan volgens een schatting van een ipc-medewerker twintig uit het bedrijfsleven. De Bruin somt, nadat ook Kessels dat al heeft gedaan, signalen op die moeten aantonen dat de wereld rijp is voor competentiedenken. Van het maatwerk dat het IPC hiervoor heeft en waar een andere spreker van vandaag, Co de Heus, directeur van een mengvoederbedrijf, al ervaring mee heeft, noemt hij kenmerken zoals de

FOTO: TON VAN DEN BORN

◀ *Directeur Co de Heus (op de rug gezien) vertelt toehoorders in Barneveld over de ipc-aanpak van een 'competentie cursus' op zijn bedrijf*

'beroepsgerichte context': "Ik denk dat dit een heel belangrijk punt is." Voor het ipc komt het echte werk tijdens de afsluitende borrel. "Dan moeten we contacten leggen."

Productieve kennis

De sprankeling van de middag zit voor de meeste toehoorders ongetwijfeld in het college van Kessels. Hij illustreert zijn verhaal over kennisproductiviteit niet alleen met de tomaat, maar ook met muntjes, mueslibakken en kleurstof. "We denken wel dat we kunnen zeggen: 'wees eens wat slimmer', maar zo werkt het niet." Het type kennis waar Kessels voor pleit is: sneller signalen opvangen, jezelf toegang weten te verschaffen tot relevante informatie, het vermogen ontwikkelen om nieuwe problemen op te lossen en ook plezier beleven aan het verbeteren en vernieuwen. Dat is een bekwaamheid die je moet aanleren.

De hoogleraar schetst de veranderde mentaliteit op de werkvloer. "Werknemers vragen zich af: biedt deze werkomgeving mij voldoende ontwikkelingsmogelijkheden? Zo niet, dan zoek ik iets anders. Een vorm van emancipatie die de organisatie voor problemen stelt. De vraag is

andersom ook niet meer: wat voor opleiding heb je, maar wat kun je? Het gaat er dan niet meer om hoe hoog je in de hiërarchie zit, maar wat je bijdraagt aan de organisatiedoelen." Waar heeft een bedrijf dan het meeste aan, is de volgende vraag. Welke bekwaamheden, welke competenties, welke kennis? Over productieve kennis, legt Kessels uit, beschik je pas als je over het gereedschap beschikt om nieuwe problemen op te lossen. "Die vorm van kennis maakt gebruik van strategieën, terwijl je voor reproductieve kennis vooral je geheugen gebruikt." Maar, zegt hij, "het is de tweedehands kennis die in het onderwijs meestal wordt aangebracht." Zelfstandig nadenken wordt daarbij niet ontwikkeld. Hij kijkt naar de tafel waar de andere sprekers zitten. "Als dat het rendement van het onderwijs is, dan zegt meneer De Heus, daar betaal ik niet voor." Het studiehuis, zelfstandig leren, dat is zeker de goede weg, bevestigt Kessels, "maar als je tegelijkertijd vasthoudt aan een leerstofgericht curriculum wordt het wel lastig. De uiterste consequentie is dat we afstand doen van voorgeschreven leerstof. Hoe kun je dan de dingen aanbrenge die je echt verder helpen?" Hij ziet ook veel mogelijkheden in duale leertrajecten.

Mist

Het IPC, waarvan een team van drie mensen, onder aanvoering van trainer Andries de Vries, geprobeerd heeft vertegenwoordigers van De Heus te verleiden tot kennisproductiviteit, werkt volop aan innovatie. De onderwijsinstelling wil graag meer van deze cursussen verzorgen. Geen schoolmeesterachtige overdracht meer, verzekert het IPC, maar procesbegeleiding waarbij cursisten bekwaamheden aanleren. Een goed voorbeeld kan helpen, maar over effecten van de competentie cursus op de vertegenwoordigers van het mengvoederbedrijf is nog weinig te melden. De Heus: "Ze zijn nu misschien eerder geneigd bepaalde zaken ter sprake te brengen." En uit een evaluatieonderzoek blijkt volgens Douwe Ettema, medewerker van het CPS, dat het rendement nogal afhankelijk is van individuele leerstijl. De mist is hier nog niet opgetrokken. ☞

Ton van den Born